

Nevládní neziskové organizace pro HEN

5. přednáška, 3. 11. 2005

**Neziskové organizace působící v procesu
ochrany a tvorby ŽP v ČR**

Stát, kraj, Obec

Základy právní úpravy fungování státních orgánů – **ÚSTAVA** 1/93 Sb.

↪ Zásada dělby moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní

↪ Přesné vymezení působnosti a pravomoci každého státního orgánu

- Moc zákonodárná - Parlament
- Moc výkonná – vláda, ministerstva (kompetenční zákon 2/69 Sb.)
- Moc soudní – soudy jednotlivých úrovní

Parlament

1. Zákonodárná pravomoc \Rightarrow přijímání zákonů v oblasti ŽP
2. Kontrolní oprávnění citační právo, interpelace \Rightarrow kontrola výkon. moc
3. Účast veřejnosti na rozhodování \Rightarrow volby, návštěvy kanceláří poslanců a senátorů, petice

Vláda

1. Zajišťuje provádění zákonů formou **nařízení vlády**
2. Řídí, kontroluje a sjednocuje činnost ministerstev formou **usnesení**

Vláda by neměla rozhodovat o jednotlivých případech, o povinnostech a právech třetích osob. To by mělo probíhat ve **správním řízení**.

V oblasti OŽP ojedinělá situace – novela 114/92 Sb. z 2004 svěřila vládě rozhodování o výjimkách ze zákazu činnosti v tzv. zvláště chráněných územích. *Praxe – na návrh ministra bez rozpravy.*

3. Zasahuje do rozhodování kompet. úřadů formou **doporučení**
4. **Předkládá** Poslanecké sněmovně **návrhy zákonů**
5. **Jmenuje** některé funkcionáře do čela orgánů ústřední moci
6. **Zřizuje poradní orgány**: např. Legislativní rada vlády, RV pro lidská práva, RV pro národnostní menšiny, RV pro záležitosti romské komunity, RV pro koordinaci protidrogové politiky, **RV pro NNO**,...

Ministerstvo životního prostředí

Kompetence MŽP jako ústředního orgánu StS v oblasti péče o ŽP z 2/69:

1. Orgán vrchního dozoru ve věcech ŽP
2. Ústřední orgán StS pro ochranu při kumulaci vod, ochr vodních zdrojů, ochranu ovzduší, ochranu přírody a krajiny, odpadové hospodářství,
3. Ve věcech ŽP koordinuje činnost všech ministerstev
4. Zajišťuje a řídí jednotný info systém o ŽP
5. Spravuje SFŽP
6. Řídí své podřízené orgány – ČIŽP, ČHMÚ a další

Ministerstvo životního prostředí

Kompetence vyplývající z dalších zákonů:

- Vydávání vyhlášek MŽP - např. k zák. o ovzduší (seznam zneč. Látek stanovující obecné emisní limity), k zák OPK (vyhláška o národních přírodních rezervacích, národních přírodních památkách, zvláště chráněných druzích rostlin a živočichů) a další
- Rozhodování ve správním řízení – souhlasy a povolení
- Rozhodování mimo správní řízení – např. vydávání závěrečných stanovisek v procesu posuzování vlivu na životní prostředí
- Výkon vrchního státního dozoru – kontrola dodržování zákonů
- Vyjadřování se k rozhodování jiných úřadů z pozice dotčeného org StS

MŽP - organizační struktura

- Kancelář ministra
- Úřad ministerstva
- Sekce ekologické politiky
- Sekce legislativy a státní správy
- Sekce technické ochrany ŽP
- Sekce ochrany přírody a krajiny

- **Územní odbory**

Státní fond životního prostředí

- hlavním cílem fondu je vytvoření doplňkového finančního zdroje na podporu ochrany a zlepšování ŽP ve všech jeho složkách

Příjmy fondu

- úplaty za vypouštění odpadních vod, poplatky za vypouštění škodlivých látek do ovzduší, popl. podle zákona o odpadech, pokuty ČIŽP a další

Prostředky fondu lze použít na

- podporu invest a neinvest akcí PO a FO souvisejících s ochranou a zlepšováním ŽP
- podporou výzkumu, vývoje, výroby, zavádění vhodných techn. v ŽP
- podporu činností souv. S ekologickými fcemi vodních toků
- podporu monitor. složek ŽP
- podporu akcí a rozšiřování info o ŽP

Další ministerstva

Ministerstvo zdravotnictví

- Dodržování zdravých životních podmínek – těžba nerostů, zem, potr.
- Kompetence v zákoně o ovzduší, v zákoně o vodách a v zák EIA
- Funkce hlavního hygienika

Ministerstvo zemědělství

- Ústřední orgán resortů zemědělství, hospodaření v lesích, myslivosti a rybářství, potravinářského průmyslu, ústřední vodohospodářský úřad, ústř org. Pro veterinární péči, ochrany proti týrání zvířat a rostlinolékařskou péči

Ministerstvo pro místní rozvoj

- Územní plánování
- Byl program obnovy venkova ⇒ kraje, nyní info o EU dot. titulech

Další ministerstva

Ministerstvo průmyslu a obchodu

- Surovinová politika, nerostné bohatství, energetika, plyn, radioaktivní suroviny, rudy, nerudy

Ministerstvo kultury

- Kulturní památky

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

- Ekologická výchova

Další ústř. státní orgány

Státní úřad pro jadernou bezpečnost

Český báňský úřad

Další spec. Org. StSp působící při OŽP

Česká inspekce životního prostředí

- ukládá pokuty, nařizuje nápravná opatření, zákazy škodlivé činnosti
- oblasti:
 - Ochrana ovzduší
 - Ochrana přírody a krajiny
 - Ochrana lesa
 - Ochrana vod
 - Nakládání s odpady
 - Nakládání s chemickými přípravky
 - Prevence závažných havárií chem. látkami
 - Integrovaná prevence a omezování znečištění

Další spec. Org. StSp působící při OŽP

Česká obchodní inspekce

- zákon o obalech - zpětný odběr

Orgány ochrany veřejného zdraví – hl. hygienik a krajské hygienické stanice

Rozpočtové organizace resortu MŽP

Agentura ochrany přírody a krajiny

- expertní orgán

Geofond ČR

- Informační a studijní centrum státní geologické služby

Správa CHKO ČR

- Správa správ

Příspěvkové organizace resortu MŽP

Český hydrometeorologický ústav

Český ekologický ústav

Výzkumný ústav vodohospodářský TGM

Český geologický ústav

Výzkumný ústav okrasného zahradnictví ST

Správy národních parků

Obec

- zákon 128/2000 o obcích
- samostatná a přenesená působnost
- orgány:

Zastupitelstvo - výbory (výbor ŽP)

Rada – komise (komise ŽP)

Starosta

Tajemník

Obecní úřad

Kraj

- zákon 129/2000 Sb.
- vyšší územně správní celky
- samostatná a přenesená působnost
- v samostatné krajské koncepci a plány (např. krajská strategie ekologické výchovy) a vyhlášky
- v přenesené nadřízený orgán OÚ

Ekologické NNO

- servisní organizace
 - ekologické poradny
 - ekologická výchova
 - ekoturismus a šetrné zemědělství
 - aktivní ochrana přírody
- . Nadace podporující ekologické organizace

Servisní organizace, sdružení

- ICN
- EPS
- Econnet, Ekolist
- Pavučina
- Zelený kruh
- STEP
- ÚVR ČSOP

Ekologické poradny

- sdružení STEP
- Kosenka
- Veronica
- Adonis Mikulov
- Rosa ČB
- Vita Ostrava

! Priorita MŽP

Ekologická výchova

- sdružení PAVUČINA
- školská zařízení nebo o.s.
- Střediska ekologické výchovy: Lipka, Rezekvítek, Chaloupky, Alcedo, Vita, Paletq Pardubice, Sever, Toulcův dvůr, Tereza

Ekologická výchova

- sdružení PAVUČINA
- školská zařízení nebo o.s.
- Střediska ekologické výchovy: Lipka, Rezekvítek, Chaloupky, Alcedo, Vita, Paletq Pardubice, Sever, Toulcův dvůr, Tereza, Brontosaurus
- Ekocentrum Brno
- Společnost pro trvale udržitelný život

Udržitelný turizmus a zemědělství

- ECEAT – šetrná turistika
- ProBio – ekologické zemědělství
 - org. Např. IS Starý HrozenkovBK

Aktivní ochrana přírody

- ZO ČSOP
- okrašlovací spolky
- Staří ochránci Jizerských hor

Aktivisté

- Hnutí Duha – Friends of the Earth
- Greenpeace
- NESEHNUTÍ

Ekologické nadace

- Nadace Partnerství
- Nadace VIA
- Nadace pro Jizerské hory